

Parlamentarna skupština
Bosne i Hercegovine

Parlament Federacije
Bosne i Hercegovine

Narodna skupština
Republike Srpske

Skupština Brčko Distrikta
Bosne i Hercegovine

1

Bilten o europskim integracijama parlamenta u Bosni i Hercegovini

Uloga bh. parlamenata u procesu integriranja u EU

Obilježene dvije godine od stupanja na snagu SSP-a

Održana dva sastanka Parlamentarnog foruma za europske integracije

U završnoj fazi provedba *Twinning light* projekta u parlamentima u BiH

Ovaj projekt financira Europska unija.

Zajednička publikacija parlamenata u Bosni i Hercegovini o europskim integracijama

Parlamentarna skupština
Bosne i Hercegovine
Trg BiH 1
71 000 Sarajevo
www.parlament.ba

Narodna skupština
Republike Srpske
Vuka Karadžića 2
78 000 Banja Luka
www.narodnaskupstinars.net

Parlament Federacije
Bosne i Hercegovine
Hamdije Kreševljakovića 3
71 000 Sarajevo
www.parlamentfbih.gov.ba

Skupština Brčko Distrikta
Bosne i Hercegovine
Mladena Maglova 2
76 100 Brčko
www.skupstinabd.ba

Uređivački odbor:

Nevenka Savić
Parlamentarna skupština BiH
e-mail: nevenka.savic@parlament.ba

Lejla Tafro-Sefić
Parlamentarna skupština BiH
e-mail: lejla.tafro@parlament.ba

Elvira Habota
Parlament Federacije BiH
e-mail: elvira.habota@parlamentfbih.gov.ba

Tatjana Lazić
Parlament Federacije BiH
e-mail: tana_lazic@yahoo.com

Andrijana Marjanović
Narodna skupština Republike Srpske
e-mail: andrijana.marjanovic@narodnaskupstinars.net

Miroslav Filipović
Narodna skupština Republike Srpske
e-mail: miroslav.filipovic@narodnaskupstinars.net

Cvijeta Kovačević
Skupština Brčko Distrikta BiH
e-mail: cvijetak@skupstinabd.ba

Lektori:

Lejla Nuhodžić
Tamara Čapelj
Aleksandra Aginčić

Design/DTP:

Željka Omeragić

Broj: 1/2017

Poštovana/i,

Zadovoljstvo nam je predstaviti Vam prvi broj Biltena o europskim integracijama parlamenata u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu sve značajniju ulogu koju će parlamenti u Bosni i Hercegovini i njihova radna tijela imati u daljnjim fazama procesa europskih integracija, te kako je informiranje jedna od temeljnih zadaća parlamenata u procesu pridruživanja države Europskoj uniji, pokrenut je zajednički bilten o europskim integracijama Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Narodne skupštine Republike Srpske i Skupštine Brčko Distrikta BiH. Namjera nam je na jednom mjestu obuhvatiti sve značajnije aktivnosti koje bh. parlamenti provode u procesu europskih integracija. Također ćemo se truditi da Vam putem Biltena približimo teme i procese koji imaju aktualni značaj za Bosnu i Hercegovinu, kao i značenje važnijih pojmova Europske unije.

Bilten će izlaziti četiri puta godišnje i obuhvatati aktivnosti za tromjesečno razdoblje, s izuzetkom prvoga broja koji će obuhvatiti aktivnosti od početka ove godine do 1. prosinca.

Nadamo se da će Bilten o europskim integracijama parlamenata u Bosni i Hercegovini biti koristan izvor informacija kako članovima i osoblju parlamenata tako i široj bosanskohercegovačkoj javnosti.

Uređivački odbor

SADRŽAJ:

Uloga bh. parlamenata u procesu integriranja u Europsku uniju	4
Zaključci Vijeća Europske unije o Bosni i Hercegovini	6
Obilježene dvije godine od stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH i EU	8
Izaslanstvo BiH sudjelovalo na konferenciji predsjednika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana u Mađarskoj	9
Održana dva sastanka Parlamentarnog foruma za europske integracije	10
U završnoj fazi provedba <i>Twinning light</i> projekta u parlamentima u BiH	12
Aktivnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	14
Aktivnosti Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	15
Aktivnosti Narodne skupštine Republike Srpske	16
Aktivnosti Skupštine Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine	17
Najava događaja u vezi s EU u idućem tromjesečju	18
Leksikon termina EU	19

Uloga bh. parlamenata u procesu integriranja u Europsku uniju

Tijekom procesa pridruživanja jedne države Europskoj uniji parlamenti moraju obavljati zadatke iz pet temeljnih područja: ustavna pitanja, usklađivanje ili transponiranje zakonodavstva, nadzor (praćenje/kontrola), međuparlamentarna suradnja i informiranje. Zbog složenog ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine, parlamenti u našoj zemlji trebaju obavljati i funkciju koordinacije i suradnje.

Nema sumnje da je najsloženiji i najzahtjevniji segment u cijelom procesu - segment usklađivanja zakonodavstva s odredbama *acquisa*. Praktično, proces usklađivanja nikada ne završava zbog toga što se *acquis* stalno razvija, prateći rast, razvoj i nove zahtjeve Europske unije. Proces europskih integracija, u kojem se Bosna i Hercegovina trenutačno nalazi, s aspekta usklađivanja zakonodavstva zahtijeva usaglašeno djelovanje svih razina vlasti, pri čemu parlamenti imaju posebnu ulogu.

U ovoj fazi procesa integriranja u EU, izvršna vlast je ključni dijonik. Naime, odbor i pododbori za stabilizaciju i pridruživanje, koje čine predstavnici izvršne vlasti, bave se svim tehničkim, stručnim i operativnim pitanjima. Osim toga, cjelokupan postupak usklađivanja zakonodavstva, s iznimkom njegove zadnje faze, a to je razmatranje i usvajanje u parlamentarnoj proceduri, vodi izvršna vlast. Pa ipak, uloga parlamenta u ovom procesu je nezaobilazna. Ona se ogleda u samoj prirodi višestranačke parlamentarne demokracije u kojoj je parlament taj koji nadzire vladu.

Dakle, jezikom Europske unije rečeno, glavna uloga parlamenta je nadzor nad radom izvršne vlasti. S obzirom na to da je Bosna i Hercegovina pristupanje Europskoj uniji utvrdila za prioritet, to znači da parlament mora odigrati važnu ulogu u praćenju cjelokupnog integracijskog procesa. Iako budući pregovori s Unijom također spadaju u nadležnost izvršne vlasti, platforma koja se zastupa u pregovorima treba počivati na podršci parlamenta. Stoga je bitno prije i nakon svake runde važnih pregovora konzultirati parlament i uvažiti njegov stav.

Parlament i njegove službe ne mogu zamijeniti izvršnu vlast, niti se trebaju natjecati sa svim njezinim ministarstvima, službama i agencijama, a posebno ne u obavljanju najzahtjevnijeg posla, a to je izrada zakonodavnih akata usklađenih sa zakonodavstvom Europske unije, odnosno *acquisem*. Ključna zadaća domaćih parlamenata u pretprijetnom razdoblju jest politički nadzor procesa europskih integracija i kasnijeg pristupanja Europskoj uniji. Suradnja s izvršnom vlašću treba se temeljiti na općim demokratskim načelima, što znači da izvršna vlast odgovara zakonodavnoj, te je zato treba redovito informirati o svim elementima integracijskog procesa (kao što su prioriteta u području usklađivanja zakonodavstva, pregovori s institucijama Europske unije, razvoj trgovinskih odnosa, instrumenti pretprijetne pomoći EU). S druge strane, aktivnosti izvršne vlasti trebaju biti prvenstveno usmjerene na pridobivanje najšire parlamentarne podrške.

Uloga parlamenta, kao što je već rečeno, nezamjenjiva je u velikom dijelu aktivnosti u području usklađivanja zakonodavstva. Imajući u vidu da proces usklađivanja zakonodavstva ne znači samo transponiranje *acquisa* u pravni sustav Bosne i Hercegovine, već i njegovu kasniju dosljednu provedbu, zadaća parlamenta je osigurati demokratski legitimitet i politički nadzor. Ako se ima u vidu broj pravnih propisa Europske unije (više desetina tisuća) koje treba pretočiti u različite pravne propise u Bosni i Hercegovini, onda je jasno da se radi i o opsežnom poslu, jer parlamenti usvajaju većinu usklađenih pravnih propisa, uzimajući u obzir domaći pravni poredak, potrebe stanovništva i gospo-

darstva te preuzete međunarodne obveze.

Osim u procesu usklađivanja zakonodavstva i parlamentarnim nadzorom, demokratski angažman domaćih parlamenata može se ostvariti putem povjerenstava/odbora za europske integracije na domaćem planu ili sudjelovanjem u radu Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Napredovanjem u procesu integriranja otvorit će se i drugi modaliteti suradnje na bilateralnom ili multilateralnom planu: Konferencija predsjedatelja parlamenata, Konferencija odborâ za europske poslove parlamenata država članica Europske unije, sastanci posebnih odbora, zajednički parlamentarni sastanci i zajedničke parlamentarne konferencije Europskog parlamenta i drugi. Ovo je dobar primjer za to kako parlamenti imaju mogućnost, u sklopu međunarodne i međuparlamentarne suradnje, ojačati proces integriranja. Parlamenti, u pravilu, održavaju bliske odnose s Europskim parlamentom, a ostvaruju i redovne kontakte s ostalim institucijama EU.

Parlament ima važnu ulogu u informiranju javnosti i podizanju svijesti o procesu integriranja u Europsku uniju. To se prije svega postiže otvorenosću i transparentnošću parlamentarnog djelovanja, bilo putem tradicionalnih parlamentarnih instrumenata ili putem posebnih programa. Neki od takvih instrumenata uključuju zastupnička/izaslanička pitanja ili političke rasprave u cijelosti posvećene pitanjima europskih integracija, ili povremene tematske sjednice koje organiziraju stalna povjerenstva. Nadalje, moguće je inicirati komunikacijske i promidžbene aktivnosti usmjerene ka široj javnosti, kao što su: konferencije posvećene aktualnim temama iz procesa integriranja, publikacije, internetske stranice, promidžbeni događaji itd. Parlament treba raditi na stvaranju mreže organizacija civilnoga društva s kojima će ostvarivati kontinuiranu suradnju u procesu integriranja, što će za krajnji ishod imati veći legitimitet, učinkovitost i transparentnost procesa. Sva stalna povjerenstva trebala bi sastaviti popis relevantnih nevladinih organizacija aktivnih u njihovim područjima djelovanja. Nevladine organizacije mogu biti pozvane na sjednice stalnih povjerenstava kada se razmatraju važni zakonodavni akti ili kada se zauzimaju opći politički stavovi. U tu svrhu, može se uspostaviti određena vrsta registra nevladinih organizacija. Mogu se organizirati i javne rasprave uz sudjelovanje predstavnika nevladinog sektora.

Parlamenti u BiH trebaju razmjenjivati informacije i međusobno zajednički razmatrati obveze u skladu s ustavnim nadležnostima. Kako bi odgovorili toj potrebi za koordinacijom i suradnjom, rukovodstava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Narodne skupštine Republike Srpske i Skupštine Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine su u siječnju 2016. godine u Sarajevu potpisali Zajedničku izjavu o opredijeljenosti parlamenata u Bosni i Hercegovini za integriranje u EU poduzimanjem mjera za provedbu preporuka *Twinning* projekta za jačanje uloge parlamenata u konekstu integracija u EU (više informacija na internetskoj stranici *Twinning* projekta:

<http://bih-parliamentary-twinning.eu/>).

Službe bh. parlamenata pravovremeno odgovorile na pitanja iz Upitnika Europske komisije

Direkcija za europske integracije BiH priopćila je da je u tijeku prevođenje usuglašenih i finaliziranih odgovora na Upitnik Europske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji (Europska komisija obavlja početnu procjenu zahtjeva BiH za članstvo u EU na temelju

odgovora na Upitnik i svoje mišljenje o kandidacijskom statusu dostavlja Vijeću Europske unije, koje potom odlučuje o njemu). Kvalitetu prijevoda kontrolirat će Direkcija za europske integracije, a njegovu redakciju obavljat će radne skupine u sustavu koordinacije. Propise, strateške dokumente, izvješća i slične akte koje Europska komisija traži kao dodatak odgovorima na određena pitanja prevode nadležne institucije – priopćeno je iz DEIBiH. Očekuje se da će odgovori biti dostavljeni Europskoj komisiji do kraja godine.

Tajništvo Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je već do kraja siječnja ove godine završilo odgovore na sva pitanja iz Upitnika Europske komisije koja su u nadležnosti najvišeg zakonodavnog tijela, nakon čega su odgovori uneseni u Informativni sustav odgovora na pitanja iz Upitnika za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u EU. U Upitniku su se, od 24 pitanja iz nadležnosti Parlamentarne skupštine BiH, 23 pitanja odnosila na područje demokracije i vladavine prava, dok je jedno pitanje bilo iz Poglavlja 32. i odnosilo se na područje financijske kontrole.

U Upitniku Europske komisije bilo je 20 pitanja iz nadležnosti Parlamenta Federacije BiH, 15 pitanja odnosilo se na područje demokracije i vladavine prava, četiri pitanja iz područja reforme javne uprave i jedno pitanje iz Poglavlja 32. ticalo se područja financijske kontrole. Službe Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine u zadanim su rokovima odgovorile na sva pitanja iz Upitnika iz nadležnosti ovog zakonodavnog tijela, nakon čega su odgovori uneseni u Informativni sustav. Također, Parlament Federacije BiH bio je obavezan prevesti na engleski jezik poslovne obaju domova, kao i Pravila i postupke za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH, što je i završeno.

Narodna skupština Republike Srpske je kao nadležna institucija u veljači 2017. godine dostavila odgovore na pitanja iz Upitnika Europske komisije. Odgovori su se odnosili na pitanja iz poglavlja "Ustav", "Parlament" i "Korupcija". Također, Narodna skupština dostavila je i važeće podzakonske propise iz svoje nadležnosti prevedene na engleski jezik.

Odgovore na pitanja iz Upitnika Europske komisije pravovremeno je dostavila i Stručna služba Skupštine Brčko Distrikta BiH. Na nadležnosti ove skupštine odnosilo se 20 pitanja iz oblasti političkih kriterija.

Dodatne informacije o Upitniku za BiH možete pogledati na internetskoj stranici: <http://euinfo.ba/european-commissions-questionnaire-for-bih-available-in-english/>

Povijest odnosa Bosne i Hercegovine i EU

Zaključci Vijeća Europske unije o Bosni i Hercegovini

Vijeće Europske unije je, na zasjedanju održanom 16. 10. 2017., donijelo sedam zaključaka o Bosni i Hercegovini:

1. Vijeće ponovno ističe svoju nedvosmislenu predanost EU perspektivi Bosne i Hercegovine kao jedinstvene, ujedinjene i suverene zemlje. Vijeće izražava žaljenje uslijed razdorne retorike proteklih mjeseci utemeljene u prošlosti i ranog početka izbornih kampanja, koji su usporili tempo reformi i utjecali na političku klimu.
2. Vijeće podsjeća na važnost opredjeljenja zemlje za proces europskih integracija. U pozitivnom kontekstu, napominje da je početna provedba Reformske agende omogućila poduzimanje prvih koraka ka strukturnoj prilagodbi ekonomije Bosne i Hercegovine. Ipak, Vijeće apelira na vlasti da pospiješe provođenje sveobuhvatnih reformi, na inkluzivan način i u korist građana. Nadalje, Vijeće poziva institucije Bosne i Hercegovine da unaprijede napore vezane za funkcioniranje i neovisnost pravosuđa, borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, kao i borbe protiv terorizma i sprječavanja radikalizacije.
3. Vijeće također ohrabruje Bosnu i Hercegovinu da nastavi rad na odgovaranju na Upitnik Europske komisije putem mehanizma koordinacije za pitanja EU. Vijeće ponovo poziva sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini da osiguraju učinkovitost mehanizma koordinacije, uključujući i osiguranje harmoniziranih i konsolidiranih odgovora na Upitnik Europske komisije.
4. Imajući u vidu da se u Ustavu Bosne i Hercegovine Bošnjaci, Hrvati i Srbi navode kao konstitutivni narodi (zajedno s ostalima), Vijeće ponovno ističe da načela jednakosti svih građana i nediskriminacije moraju biti potpuno zajamčena. Vijeće naglašava da ne treba poduzeti niti jedan zakonodavni ili politički korak kojim bi se otežala provedba presude u predmetu *Sejdić i Finci* i drugih povezanih presuda.
5. Pored preporuka OESS-a/ODIHR-a za daljnje poboljšanje izbornog okvira, Vijeće očekuje od Bosne i Hercegovine da u zadanim rokovima riješi pitanje odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine iz prosinca 2016. godine, a u vezi s određenim izbornim odredbama za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH. Vijeće smatra da reformama izbornog zakona treba pristupiti u duhu konsenzusa i dijaloga kao bitnom pitanju, te također poziva Bosnu i Hercegovinu da provede preporuke OESS-a/ODIHR-a kako bi se zemlja približila europskim standardima, i to unaprjeđenjem demokratskih procesa budućih izbora.
6. Istodobno, EU nastavlja apelirati na vlasti Bosne i Hercegovine da, uz podršku međunarodne zajednice, ubrzaju nastojanja u cilju rješavanja viška streljiva i deminiranja, te drugih neriješenih pitanja.
7. Vijeće pozdravlja nastavak operacije *Althea* koja zadržava mogućnosti doprinosa odvrćajućim kapacitetima vlasti Bosne i Hercegovine, ako situacija tako nalaže, uz istodobno stavljanje naglaska na izgradnju kapaciteta i osposobljavanje. U tom kontekstu, kao dio cjelokupne strategije Europske unije za Bosnu i Hercegovinu, Vijeće potvrđuje spremnost EU-a da u ovoj fazi nastavi izvršnu vojnu ulogu operacije *Althea* u pružanju podrške vlastima Bosne i Hercegovine da očuvaju sigurno i zaštićeno okruženje, pod obnovljenim mandatom UN-a. Vijeće iščekuje prezentaciju predviđenog Strateškog pregleda kao osnovu za razgovor s državama članicama o opcijama za budućnost Operacije, također imajući u vidu sigurnosnu situaciju na terenu.

Vijeće prepoznaje važnost nastavka koordinacije EUFOR-ove *Althee* s drugim međunarodnim dionicima na terenu.

Zaključci su dostupni na: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/10/16/conclusions-bih-althea/>, a korišten je prijevod Delegacije EU u BiH.

Okrugli stol na visokoj razini o procesu europskih integracija zemalja Zapadnog Balkana

Članovi parlamenata zemalja Zapadnog Balkana i članovi Europskog parlamenata sudjelovali su 20. i 21. 11. 2017. u Bruxellesu u radu Okruglog stola na visokoj razini o procesu europskih integracija Zapadnog Balkana iz regionalne perspektive. Svrha dvodnevnog skupa, koji su organizirali Koordinacijska skupina za podršku demokraciji i izborima (DEG), u suradnji s Odborom za vanjske poslove, Pododborom za ljudska prava i delegacijama EP-a za odnose sa zemljama Zapadnog Balkana, bila je usredotočavanje na financijsku potporu EU u sklopu integracijskog procesa, kao i analiza reformi u zemljama Zapadnog Balkana, kao prioritetne regije za Europsku uniju.

Svojevremeno ovome skupu bilo je i održavanje zajedničkog sastanka, zatvorenog za javnost, predstavnika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana i Europskog parlamenta, koji je održan 20. studenoga u poslijepodnevnom satima, a čija je tema bila zajednička analiza reformskih procesa vezanih za pristupanje EU u svakoj od zemalja pojedinačno.

Parlamentarnu skupštinu BiH tom su prilikom predstavljali predsjedateljica Zastupničkog doma PSBiH Borjana Krišto, prvi zamjenik predsjedateljice Mladen Bosić, drugi zamjenik predsjedateljice Šefik Džaferović i zastupnica u Zastupničkom domu PSBiH Aleksandra Pandurević.

U raspravi o provedbi Reformske agende u BiH razmijenjena su mišljenja sa stalnim i izvjestiteljima u sjeni za Odbor za vanjske poslove EP-a, te s predsjedateljima izaslanstava u zajedničkim parlamentarnim odborima za odnose sa zemljama proširenja. Tom prilikom je izraženo žaljenje zbog nefunkcioniranja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i EP-a te je naglašeno da smo izgubili mnogo vremena zbog ove činjenice.

Predsjedateljica Zastupničkog doma PSBiH Borjana Krišto u svome je izlaganju, uz ostalo, naglasila da su populizam i demagogija uzrokovani preuranjenom izbornom kampanjom, te da su nedostatak povjerenja i političke volje uzrok trenutnom zastoju i nemogućnosti političkog dogovora o bitnim pitanjima. Prvi zamjenik predsjedateljice Zastupničkog doma PSBiH Mla-

den Bosić u obraćanju nazočima je pak ocijenio pozitivnim napore predsjednika Europske komisije Jan-Cloude Junckera i visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Federice Mogherini, kao i njihove posljednje izjave u kojima su prvi put navedeni određeni datumi koji idu u prilog daljnjeg proširenja EU na zemlje Zapadnog Balkana. Drugi zamjenik predsjedateljice Zastupničkog doma PSBiH Šefik Džaferović pohvalio je organizaciju skupa koji, kako je rekao, daje dodatni impuls pridruživanju Zapadnog Balkana Europskoj uniji. U svome je obraćanju Džaferović za problem istaknuo nefunkcioniranje Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i EP-a.

Domaćin svečane večere upriličene u ime Europskog parlamenta, te ujedno i delegacije PSBiH, ovom prigodom bila je zamjenica predsjednika Europskog parlamenta Heidi Hautala, što je bila prilika za neposrednu razmjenu mišljenja i informacija među predstavnicima PSBiH i članice rukovodstva Europskog parlamenta.

Drugoga dana Okrugloga stola na visokoj razini održan je zajednički sastanak s Odborom za vanjske poslove EP-a, kojim predsjedava David McAllister, na temu srednjeročne revizije Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), te usklađivanja financiranja s političkim prioritetima. Tom prilikom je kazano kako su IPA fondovi od velike važnosti za razvoj Zapadnog Balkana, kao i da je u budućnosti, osim nadzora nad utroškom, potrebna i procjena koristi od uloženi sredstava.

Središnji dio Okruglog stola bio je posvećen stajalištima zemalja Zapadnog Balkana o procesu i perspektivama procesa europskih integracija. U uvodnome izlaganju je glavni ravnatelj Ravnateljstva Europske komisije za susjedstvo i pregovore o proširenju Christian Danielsson ustvrdio da Zapadni Balkan ima europsku perspektivu, te da je ovoj regiji potrebno pomirenje i stabilnost. Također je naglašena potreba gospodarske reforme i nužnost dobrog funkcioniranja demokratskih institucija. Osim Danielssona, i ostali sudionici Okruglog stola izrazili su podršku nastojanjima zemalja Zapadnog Balkana za članstvom u EU.

Obilježene dvije godine od stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH i EU

Konferencija kojom su obilježene dvije godine od stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) BiH i Europske unije održana je 7. lipnja u zgradi Parlamentarne skupštine BiH. Cilj konferencije, koju je, uz potporu Misije OESS-a i Delegacije EU u BiH, organiziralo Zajedničko povjerenstvo za europske integracije PSBiH, bila je analiza napretka na europskom putu BiH u protekle dvije godine, kao i razmjena informacija o aktivnostima institucija na svim razinama vlasti u procesu europskih integracija BiH. Na ovome je skupu naglašeno da sve institucije i sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini podržavaju nastavak procesa europskih integracija naše zemlje.

U izlaganjima predsjedatelja Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Šefika Džaferovića i Bariše Čolaka, predsjedatelja Zajedničkog povjerenstva za europske integracije Parlamentarne skupštine BiH Nikole Lovrinovića, kao i člana Predsjedništva BiH Dragana Čovića, te predsjedatelja Vijeća ministara BiH Denisa Zvizdića i ministra vanjskih poslova BiH Igora Crnatka konstatirano je da je Bosna i Hercegovina u protekle dvije godine napravila značajne pomake na europskom putu, kako u pogledu ispunjavanja Reformske agende tako i u pogledu ispunjavanja odredaba SSP-a i ekonomskog oporavka zemlje. Predsjedatelji Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Edin Mušić i Lidija Bradara, predsjednik Narodne skupštine Republike Srpske Nedeljko Čubrilović i predsjednik Skupštine Brčko Distrikta BiH Esed Kadrić u svojim su obraćanjima upoznali nazočne s onim što je učinjeno u ova tri parlamenta na putu europskih integracija od stupanja na snagu SSP-a. Nazočnima su se tijekom konferencije obratili i premijer Federacije BiH Fadil Novalić te gradonačelnik Brčko Distrikta BiH Siniša Milić.

Na konferenciji su izlaganja imali i izvjestitelj Europskog parlamenta za BiH Cristian Dan Preda, predsjednik Delegacije Europskog parlamenta za odnose s BiH i Kosovom Tonino Picula, posebni savjetnik povjerenika za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju Franz Schausberger, voditelj Delegacije EU i posebni predstavnik EU u BiH Lars Gunnar Wigemark i voditelj Misije OESS-a u BiH Jonathan Moore, koji su istaknuli da europska budućnost naše zemlje nije upitna, ali i upozorili da brzina kretanja BiH k EU ovisi o brzini provođenja reformi i ispunjavanja uvjeta u procesu europskih integracija. Također su visoki međunarodni dužnosnici apelirali na vlasti u Bosni i Hercegovini da učine potpuno operativnim usvojeni mehanizam koordinacije, te da u što skorijem roku popune Upitnik Europske komisije, kako bi naša zemlja dobila status kandidatkinje i otvorila pregovore za ulazak u EU. Naglašena je važna uloga parlamenata u procesu europskih integracija, te zatraženo ubrzano usvajanje zakona usklađenih s europskom pravnom stečevinom. Zatraženo je i što skorije usvajanje Poslovnika Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, čime bi se pokrenule aktivnosti ovog zajedničkog tijela Parlamentarne skupštine BiH i Europskog parlamenta. Istaknuto je kako se od izvršnih vlasti u BiH očekuje da što skorije izrade program integriranja BiH u EU, kao i usvajanje državnih strategija koje bi BiH omogućile pristup IPA fondovima.

Izaslanstvo BiH sudjelovalo na konferenciji predsjednika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana u Mađarskoj

Na 8. konferenciji predsjednika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana, održanoj 27. listopada u Budimpešti, u ime države Bosne i Hercegovine sudjelovali su: Borjana Krišto, predsjedateljica Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Ognjen Tadić, predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, Lidija Bradara, predsjedateljica Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, Edin Mušić, predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH, i Nedeljko Čubrilović, predsjednik Narodne skupštine Republike Srpske. Predsjednik Parlamenta Mađarske László Kövér istaknuo je kako je konferencija prilika za razmjenu mišljenja zemalja Zapadnog Balkana koje teže ostvarenju zajedničkog cilja, a to je članstvo u Europskoj uniji. Dodao je kako je činjenica da se zemlje Zapadnog Balkana na putu k EU stalno dokazuju, jer im je cilj pripadati obitelji država članica EU i stoga treba težiti svakoj vrsti integriranja putem infrastrukturnih projekata, ali i suradnjom u područjima obrazovanja, kulture itd. Kövér i ovom je prilikom izrazio punu podršku Bosni i Hercegovini na njezinom europskom putu. Članovi izaslanstva BiH potvrdili su da iskazana podrška nije samo deklarativna već se ogleda u nizu konkretnih projekata, ali i dobroj suradnji koja korijene vuče iz povijesne povezanosti Bosne i Hercegovine i Mađarske.

Na samoj konferenciji, čiji je cilj unaprijediti europske i euroatlantske integracije u regiji, raspravljano je o dvije teme: prva se odnosi na težnje i rezultate zemalja Zapadnog Balkana u procesu inte-

griranja u Europsku uniju, dok je težište druge teme bilo na sigurnosnoj politici i suradnji, odnosno doprinosu zemalja Zapadnog Balkana europskoj sigurnosti.

Članovi izaslanstva Bosne i Hercegovine, svjesni brojnih izazova s kojima se naša zemlja suočava na svome europskom putu, poslali su jasnu i nedvojbenu poruku opredijeljenosti za članstvo u EU, koje, ujedno, predstavlja i garant postizanja trajnog mira, stabilnosti i sigurnosti za ulaganja, ali i perspektivu ukupnom napretku cijele zemlje u smislu uspostavljanja međusobnog povjerenja, razvoja politika tolerancije i dobre sigurnosne suradnje što bi, u konačnici, vodilo k unaprijeđenju ukupnih odnosa u regiji. Osim konferencije predsjednika parlamenata zemalja Zapadnog Balkana, u Budimpešti je održano i nekoliko bilateralnih susreta te susret s predstavnicima Mađarsko-bosansko-hercegovačkog poslovnog vijeća.

Održana dva sastanka Parlamentarnog foruma za europske integracije

Parlamentarni forum za europske integracije Bosne i Hercegovine, koji čine članovi povjerenstava/odbora za europske integracije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Parlamenta Federacije BiH, Narodne skupštine Republike Srpske, Skupštine Brčko Distrikta BiH, kao i predsjednici skupština kantona u Federaciji BiH, u ovoj godini sastao se dva puta.

Na 8. sastanku Parlamentarnog foruma, koji je održan 3. ožujka u Brčkom, pozdravljeni su naponi svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini da doprinesu pripremi odgovora na Upitnik Europske komisije.

Obraćajući se sudionicima Parlamentarnog foruma, predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva za europske integracije Parlamentarne skupštine BiH Nikola Lovrinović govorio je o aktivnostima Zajedničkog povjerenstva, posebno naglasivši značajne rezultate serije okruglih stolova o izazovima u procesu europskih integracija, koji su u prošloj godini organizirani diljem naše zemlje. Lovrinović se osvrnuo i na aktivnosti članova Izaslanstva PSBiH u Parlamentarnom odboru za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) između Parlamentarne skupštine BiH i Europskog parlamenta, izražavajući nadu da će u skorije vrijeme biti postignut dogovor o sadržaju Poslovnika POSP-a, čime će rad ovoga tijela biti potpuno aktiviran.

U raspravi o aktualnim pitanjima u procesu europskih integracija BiH, u kojoj su sudjelovali i članovi povjerenstava/odbora za europske integracije Narodne skupštine Republike Srpske, obaju domova Parlamenta Federacije BiH i Skupštine Brčko Distrikta BiH, kao i predstavnici kantonalnih skupština, ukazano je na potrebu uspostave svih struktura unutar dogovorenog mehanizma koordinacije u poslovima vezanim uz proces europskih integracija.

U Zajedničkoj izjavi su sudionici sastanka Parlamentarnog foruma podsjetili na potrebu nastavka aktivnosti institucija izvršnih vlasti u BiH na provedbi akcijskih planova za realiziranje Reformske agende, kao dokumenta kojim se unaprjeđuje socijalno-ekonomski ambijent poticajan za daljnji gospodarski razvitak. Parlamentarci sa svih razina vlasti podržali su i napore institucija izvršne vlasti u BiH na identificiranju mjera koje treba provesti u vezi s utvrđenim stanjem i preporukama iz Izvješća Europske komisije za BiH za 2016.

godinu.

Parlamentarni forum održao je 9. sastanak 29. lipnja u Sarajevu, na kojem je pozdravljeno održavanje konferencije pod nazivom "Dvije godine od stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju", održane 7. lipnja u Parlamentarnoj skupštini BiH.

U Zajedničkoj izjavi sudionici 9. sastanka Parlamentarnog foruma pozdravili su napore svih razina vlasti u BiH u davanju vjerodostojnih odgovora na Upitnik Europske komisije i pozvali sve sudionike u tom procesu da daju što jasnije i preciznije odgovore te da okončaju ovaj posao. U vezi s tim, parlamentarci su naglasili da usvojeni mehanizam koordinacije mora postati potpuno operativan, te upozorili da samo zajednički rad i traženje rješenja putem kompromisa u provedbi akcijskih planova za realiziranje Reformske agende mogu dati zadovoljavajući rezultat.

Istaknuta je potreba jačanja nadzorne uloge parlamenata u procesu europskih integracija, kao i funkcije informiranja i uključivanja šire javnosti u aktivnosti na putu BiH k Europskoj uniji. U vezi s tim je podržano održavanje okruglih stolova koje organizira Zajedničko povjerenstvo za europske integracije PSBiH, uz potporu Misije OEES-a u BiH.

U vezi s informacijom o programu pomoći EU našoj zemlji IPA II, naglašeno je da je riječ o ključnom instrumentu u procesu europskih integracija, budući da je, kako je rečeno, riječ o financijskoj potpori koja podrazumijeva provođenje reformi i usvajanje državnih razvojnih strategija u pojedinim sektorima. Predloženo je da svi parlamenti u BiH zatraže od izvršnih vlasti barem dva puta godišnje informaciju o ispunjavanju uvjeta i korištenju IPA II fondova pomoći EU Bosni i Hercegovini.

Na sastanku su razmijenjene i informacije o aktivnostima zakonodavnih institucija u vezi s procesom europskih integracija u vremenu između dvije sjednice Parlamentarnog foruma.

Diljem Bosne i Hercegovine održana serija okruglih stolova s ciljem otvaranja dijaloga o svim aspektima procesa europskih integracija

Uz sudjelovanje svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, održan je niz događaja vezanih uz europske integracije. Zajedničko povjerenstvo za europske integracije PSBiH organiziralo je, u sklopu ovih aktivnosti, šest okruglih stolova diljem Bosne i Hercegovine s ciljem da se u otvorenom dijalogu razmijeni mišljenje sa svim segmentima društva o prednostima europskih integracija, ali i preprekama u tom procesu, kako bi se ponudili zajednički odgovori i moguća rješenja za otvorena pitanja koja proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U ovoj godini održana su dva okrugla stola.

Na okruglom stolu, koji je održan 12. travnja u Tešnju, u prisutnosti predstavnika zakonodavnih i izvršnih institucija sa svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i brojnih gospodarstvenika i predstavnika poslovne zajednice, govoreno je o mjerama za unaprijeđenje poslovne klime, konkurentnosti i tržišta rada u procesu europskih integracija BiH. Sudionicima ovog okruglog stola obratili su se: predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva za europske integracije PSBiH Nikola Lovrinović, zamjenica predsjedatelja Nermina Kapetanović, premijer Federacije BiH Fadil Novalić, načelnik Općine Tešanj Suad Huskić, kao i voditelj Misije OESS-a u BiH veleposlanik Jonathan Moore. U radu okruglog stola sudjelovali su i predstavnici Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Direkcije za europske integracije BiH, Agencije za rad i zapošljavanje BiH,

Vanjskotrgovinske komore BiH, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, te predstavnici Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu suradnju u Vladi Republike Srpske.

U Neumu je 11. listopada upriličen okrugli stol o temi: "Informacijsko društvo i mediji", što je jedno od otvorenih pitanja primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između naše zemlje i Europske unije te jedno od poglavlja budućih pregovora o članstvu BiH u EU.

U obraćanju nazočnim predstavnicima svih razina zakonodavne i izvršne vlasti u BiH, dužnosnicima Misije OESS-a u BiH i Delegacije EU u BiH, kao i predstavnicima civilnog društva i medija, predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva za europske integracije PSBiH Nikola Lovrinović podsjetio je na činjenicu da je to šesti okrugli stol koji je organiziralo ovo povjerenstvo u gradovima BiH s ciljem jačanja koordinacije svih razina vlasti u procesu europskih integracija BiH, kao i informiranja o svim aspektima tog procesa, te njegova promicanja i populariziranja među institucijama vlasti i građanima.

Naglašavajući da su sloboda govora i sloboda medija jedne od najvažnijih europskih vrijednosti, glasnogovornica OESS-a Željka Šulc u svome je izlaganju upozorila na porast broja slučajeva prijetnji i napada na novinare u BiH, ali i na pad kvalitete izvještavanja i nedostatak istraživačkih tekstova u medijima u našoj zemlji. Šulc, kao i predstavnici Delegacije EU u BiH, ukazali su na potrebu osiguravanja financijske stabilnosti i uređivačke neovisnosti javnih RTV servisa, te na obvezu zakonskog uređivanja pitanja transparentnosti vlasništva nad medijima i pitanja medijskog oglašavanja. Ombudsman za ljudska prava BiH Ljubinko Mitrović predstavio je "Posebno izvješće o položaju i slučajevima prijetnji novinarima u BiH", koji je Institucija ombudsmana izradila ove godine, a u kojem se upozorava na neriješen radnopravni status znatnoga broja novinara, te predlaže definiranje napada na novinare kao kazneno djelo napada na službenu osobu u obavljanju službene dužnosti. O aktualnim događanjima u vezi sa statusom i financiranjem javnih servisa u BiH govorili su predsjedatelj Povjerenstva za promet i veze Zastupničkog doma PSBiH Momčilo Novaković i glavni ravnatelj BHRT-a Belmin Karamehmedović.

Sudionicima okruglog stola obratili su se i predstavnici Ministarstva komunikacija i prometa BiH, Regulatorne agencije za komunikacije BiH, Vijeća za tisak i Direkcije za europske integracije, te načelnik Općine Neum Živko Matuško, kao i ugledni novinar Goran Milić.

Svi održani okrugli stolovi realizirani su uz potporu Misije OESS-a u BiH.

Izaslanstvo parlamenata Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH posjetilo Hrvatski sabor

Članovi Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju Narodne skupštine Republike Srpske Srđan Mazalica i Neno Dobrijević, predsjedatelji obaju domova Parlamenta Federacije BiH Edin Mušić i Lidija Bradara, te članovi Povjerenstva za europske integracije Skupštine Brčko Distrikta: Uroš Vojnović, Čazim Dačaj, Alija Denjagić, Ilija Marić i Nenad Kojić, boravili su 7. studenoga u posjetu Hrvatskom saboru.

Cilj studijskog posjeta, čiji je organizator Misija OESS-a u BiH, bio je upoznati se s hrvatskim iskustvima u smislu uloge parlamenta u procesu europskih integracija.

Tom prigodom je izaslanstvo parlamenata Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH primio Domagoj Ivan Milošević, predsjednik Odbora za europske poslove Hrvatskog sabora, koji je govorio o radu i iskustvima ovog parlamentarnog tijela u procesu pridruživanja zemlje Europskoj uniji.

Hrvatska strana izrazila je spremnost dati punu podršku Bosni i Hercegovini na putu k Europskoj uniji u idućim godinama, posebno

u tehničko-pravnom smislu. Naglašeno je da bi iskustvo Hrvatske moglo biti od velike koristi BiH prilikom usklađivanja domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU.

Sugovornici su konstatali važnost suradnje na realiziranju zajedničkih infrastrukturnih projekata, a posebno je bilo riječi o značaju izgradnje mosta na Savi kod Gradiške. U realiziranju tog projekta istaknuta je važnost maksimalne iskorištenosti IPA fondova.

Na sastanku je predstavljen rad Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju Narodne skupštine Republike Srpske i nadležnih povjerenstava Parlamenta Federacije BiH i Skupštine Brčko Distrikta BiH, s naglaskom na proces usklađivanja propisa.

Nakon toga su predstavnici parlamenata Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH održali sastanke s predsjednikom Odbora za vanjsku politiku Hrvatskog sabora Mirom Kovačem i članovima toga odbora, kao i s potpredsjednikom Hrvatskog sabora Željkom Reinerom i saborskom zastupnicom Vesnom Pusić.

U završnoj fazi provedba *Twinning light* projekta u parlamentima u BiH

Projekt "Podrška administrativnim strukturama za poslove integriranja u EU parlamenata u Bosni i Hercegovini"¹ koji financira EU pokrenut je u travnju 2017. godine, a službeno je početak projekta na političkoj razini obilježen 23. svibnja u Narodnoj skupštini Republike Srpske u Banjoj Luci, u nazočnosti Christiana Danielssona, glavnog ravnatelja za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju, i veleposlanika Larsa-Gunnara Wigemarka, voditelja Delegacije EU i posebnog predstavnika EU u Bosni i Hercegovini.

Cilj ovog osmomjesečnog *twinning light* projekta s proračunom od 250.000 eura jest jačati administrativne strukture za poslove europskih integriranja u parlamentima u BiH kako bi se osiguralo redovito provođenje u praksi poslova pripreme za europske integracije i suradnja parlamenata u BiH u pitanjima europskih integracija. K tome, kako bi se u skorijoj budućnosti omogućilo angažiranje i kantonalnih skupština u procesu europskih integracija, radi se sveobuhvatna procjena njihovih postojećih kapaciteta i potreba u pogledu pristupanja EU. *Twinning light* projekt realizira Parlament Mađarske, koji je uspješno vodio i prethodni *twinning* projekt u razdoblju 2014. - 2016. godine.

Jednan od rezultata Projekta jest objava ovog zajedničkog biltena, koji se temelji na Protokolu o izdavanju zajedničkog biltena

o europskim integracijama parlamenata u Bosni i Hercegovini, koji je inicirao *Twinning light* projekt, a koji su u listopadu 2017. godine potpisali tajnici parlamenata u BiH.

Twinning light projektom koji se završava u prosincu 2017. godine premoštava se praznina između dva opsežnija paketa pomoći Europske unije parlamentima u BiH. Prvi stup pomoći je realiziran u razdoblju između 2014. i 2016. godine kada je *Twinning* projekt "Jačanje uloge parlamenata u Bosni i Hercegovini u kontekstu europskih integracija" s proračunom od 3,5 milijuna eura ponudio širok spektar podrške i ostvario nekoliko izuzetnih rezultata, uz ostalo, usvojeni su akcijski planovi za europske integracije kao hodogrami koji su prilagođeni svakom parlamentu u BiH, a potpisana je i Zajednička izjava rukovodstava parlamenata o opredijeljenosti parlamenata u Bosni i Hercegovini za integriranje u EU poduzimanjem mjera za provedbu *Twinning* projekta (više informacija na: <http://bih-parliamentary-twinning.eu/>). Sljedeći stup pomoći EU za parlamente u BiH bit će uspostavljen početkom 2018. godine kada će EU pokrenuti još jedan dvogodišnji veći *twinning* projekt, u čijem će središtu biti daljnja savjetodavna podrška parlamentima u BiH, te osiguranje hardverske i softverske opreme za IT i e-parlament u vrijednosti od ukupno 4 milijuna eura.

Parlamentarna skupština BiH domaćin sastanka tajnika parlamenata u Bosni i Hercegovini

U Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine je 12. listopada održan sastanak tajnika/glavnih tajnika parlamenata u BiH, čime je započela operacionalizacija "Koncepta mehanizma za suradnju parlamenata u poslovima vezanim uz proces europskih integracija" uspostavljenog u siječnju 2016. godine kao rezultat provođenja *Twinning* projekta pod nazivom "Jačanje uloge parlamenata u BiH u kontekstu integriranja u Europsku uniju".

Na sastanku, kojem su bili nazočni tajnik Zajedničke službe Tajništva Parlamentarne skupštine BiH Kenan Vehabović, tajnik Doma naroda PSBiH Bojan Ninković, tajnik Zastupničkog doma PSBiH Marin Vukoja, tajnik Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Izmir Hadžićević i v. d. tajnika Zastupničkog doma PFBiH Stela Ibrović, glavni tajnik Narodne skupštine Republike Srpske Marko Ačić i voditelj Stručne službe Skupštine Brčko Distrikta BiH Jovo Galić, konstatirano je potrebnim intenzivirati aktivnosti na provedbi akcijskih planova parlamenata u BiH za jačanje njihove uloge u kontekstu integriranja u EU, kao i funkcioniranja mehanizma za suradnju parlamenata u BiH.

Budući da su operacionalizacijom sustava mehanizma za suradnju predviđeni redoviti sastanci tajnika/glavnih tajnika parlamenata u BiH, i to "najmanje jednom u šest mjeseci s ciljem razmatranja bitnih pitanja, a naročito pripreme konferencije predsjedatelja/predsjednika domova/parlamenata", jedna od najvažnijih tema sastanka bila je upravo razmatranje mogućnosti održavanja konferencije predsjedatelja/predsjednika domova/parlamenata u BiH početkom prosinca 2017. godine. Na sastanku su razmotreni i mogući oblici uzajamne pomoći između parlamenata na razini parlamentarnih službi, te je traženo u svim parlamentima obuhvaćenim mehanizmom za suradnju što hitnije formiranje jedinica za EU.

Konstatiran je zadovoljavajući napredak u pripremi dokumentacije za realiziranje projekata iz IPA programa pomoći EU. Tajnici/glavni tajnici parlamenata u BiH potpisali su tom prilikom i Protokol o izdavanju zajedničkog biltena parlamenata o europskim integracijama.

Uspostavljanje jedinica za EU u parlamentima

Sukladno obvezama koje proizlaze iz usvojenog Akcijskog plana za Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine za unaprjeđenje njezine uloge u kontekstu europskih integracija, ali i sukladno Zajedničkoj izjavi rukovodstava parlamenata u BiH o opredijeljenosti za integriranje u EU, u lipnju 2017. godine je početnom popunom kadrova počeo raditi Sektor za Europsku uniju Tajništva Parlamentarne skupštine BiH. Ranije usvojenim izmjenama Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta u Tajništvu Parlamentarne skupštine BiH predviđeno je da novoosnovana organizacijska jedinica pruža stručnu podršku zastupnicima i izaslanicima, kao i službama Tajništva PSBiH, u obavljanju poslova i ostvarivanju aktivnosti povezanih s procesom integriranja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, kao i da koordinira aktivnosti u vezi s procesom europskih integracija s drugim zakonodavnim tijelima u Bosni i Hercegovini, Vijećem ministara BiH, Direkcijom za europske integracije i drugim institucijama BiH. Također je predviđeno i da novoosnovana organizacijska jedinica organizacijski i ekspertizom pomaže članovima Parlamentarne skupštine BiH na međunarodnim sastancima i skupovima u vezi s Europskom unijom, te izvršava zadatke koji se tiču odnosa s institucijama EU, kao i da surađuje i razmjenjuje informacije s nacionalnim parlamentima u EU i njihovim službama. Sektor za Europsku uniju Tajništva PSBiH čine dva odjela - Odjel za europske poslove, koordinaciju i programe podrške Europske unije i Par-

lamentarni centar za europske integracije.

U Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine uspostava jedinice za EU ovisi o budućim izmjenama Pravilnika o unutarnjem ustroju stručnih službi domova. Tajnici obaju domova Parlamenta Federacije BiH obećali su uložiti sve napore u pogledu ostvarivanja navedenog.

Narodna skupština Republike Srpske je prvi parlament u BiH u kojem je osnovana organizacijska jedinica za poslove u vezi s europskim integracijama. Izmjenama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Službe Narodne skupštine u veljači 2015. godine uspostavljen je Odsjek za europske integracije i međunarodne aktivnosti. Nadležnost Odsjeka je obavljanje stručnih, studijsko-analitičkih poslova u vezi s procesom europskih integracija, izrada i priprema materijala iz područja europskih integracija za potrebe zastupnika, provjera usklađenosti domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, suradnja s nadležnim službama drugih parlamenata u poslovima europskih integracija, kao i suradnja s međunarodnim organizacijama.

Skupština Brčko Distrikta BiH stvorila je preduvjete za ispunjavanje obveze uspostavljanja jedinica za EU u parlamentima. Sistematizirano je mjesto stručnog savjetnika za poslove EU i osigurana su potrebna sredstva za njegovu popunu. Prema riječima Jove Galića, voditelja Stručne službe Skupštine, očekuje se da postupak zapošljavanja bude okončan do kraja godine.

Članovi kolegija obaju domova Parlamentarne skupštine BiH razgovarali s izvjestiteljem Europskog parlamenta

Članovi kolegija domova Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine sastali su se 27. siječnja s izvjestiteljem Europskog parlamenta za BiH Cristianom Dan Predom, koji ih je upoznao s procesom pripreme Rezolucije Europskog parlamenta o Izvješću Europske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu. Članovi kolegija domova pohvalili su rad na izradi Nacrta izvješća, istodobno upozorivši da bi olako usvajanje pojedinih amandmana moglo pogrešno prikazati stanje u BiH i narušiti njezinu političku stabilnost.

Dan ranije, 26. siječnja, Dan Preda razgovarao je i s članovima Zajedničkog povjerenstva za europske integracije Parlamentarne skupštine BiH te ih upoznao da je na Nacrt izvješća uloženo 288 amandmana, dok je za 151 amandman postignut kompromis. Naglasio je da je, s obzirom

na broj i bit amandmana uloženi na Nacrt izvješća, cilj Europskog parlamenta putem njih prvenstveno provesti društveno-ekonomske reforme u BiH. Kako bi se mnoga pitanja riješila na što bolji mogući način kada je riječ o europskom putu naše zemlje, Cristian Dan Preda poručio je da Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između PSBiH i Europskog parlamenta treba što hitnije usvojiti Poslovnik o radu. Potrebno je imati tijelo putem kojega ćemo komunicirati, a ne razgovarati o problemima samo prilikom dolaska europskih dužnosnika u BiH, poručio je Cristian Dan Preda. Europski parlament usvojio je Rezoluciju 15. veljače 2017. godine koja se može pogledati na linku: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0037+0+DOC+XML+V0//EN>

Početak Twinning light projekta u Parlamentarnoj skupštini BiH

Održavanjem prvog sastanka u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine 10. svibnja službeno je obilježen početak provedbe *Twinning light* projekta EU "Podrška administrativnim strukturama zaduženim za poslove vezane za europske integracije u parlamentima u BiH".

Na sastanku, na kojem su sudjelovala rukovodstva stručnih službi državnog i entitetskih parlamenata i Skupštine Brčko Distrikta BiH, kao i predstavnici Delegacije EU u BiH te Parlamenta Mađarske, u svojstvu domaćina, nazočnima se uvodnim izlaganjem obratio tajnik Zajedničke službe Parlamentarne skupštine BiH Kenan Vehabović.

Vehabović je nazočne podsjetio kako je ovaj *twinning light* projekt nastavak prethodno okončanog velikog *twinning* projekta, koji je rezultirao

političkim postignućima kao što je potpisivanje Koncepta mehanizma za suradnju parlamenata u BiH, ali i usvajanjem akcijskih planova za europske integracije parlamenata u BiH. Istodobno je Vehabović naglasio da novi projekt koji financira EU, a u kojem sudjeluju Parlamentarna skupština BiH, Parlament Federacije BiH, Narodna skupština RS-a i Skupština Brčko Distrikta BiH, predstavlja i uvod u novi ciklus korištenja IPA fondova od strane parlamenta u BiH, pri čemu je veoma važno što je zajednički Akcijski plan parlamenata u BiH već naišao na pozitivne reakcije Europske komisije, čime je postala vrlo izgledna dodatna potpora EU-a za jačanje kapaciteta parlamenta u BiH u iznosu od blizu osam milijuna konvertibilnih maraka.

BiH napravila pomak k članstvu u EU, konstatirano u razgovoru s glavnim ravnateljem Ravnateljstva za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju

Članovi kolegija Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine te predstavnici Zajedničkog povjerenstva za europske integracije PSBiH susreli su se 22. svibnja s glavnim ravnateljem Ravnateljstva za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Europske unije Christianom Danielssonom.

U razgovoru je konstatirano da je u protekle dvije godine naša zemlja napravila impresivan pomak k članstvu u EU, što je razlog za zadovoljstvo i građana BiH i država članica EU. Upozoreno je na moguće usporavanje

europskog puta BiH, izazvano političkim nesuglasticama domaćih političkih aktera, zbog čega, kako je naglašeno, treba pojačati zajednički rad i dijalog o svim spornim političkim pitanjima. Danielsson se posebno zanimao za pitanje trošarina, proces popune Upitnika s ciljem dobivanja kandidacijskog statusa za EU, napore koji se ulažu u postizanje regionalizacije ekonomskog prostora, kao i za suradnju PSBiH s Europskim parlamentom u svjetlu rješavanja problema u vezi s Poslovnikom Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

Predsjedatelj Zastupničkog doma PSBiH Šefik Džaferović susreo se s izaslanstvom Europske unije

Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Šefik Džaferović razgovarao je 19. srpnja s izaslanstvom Europske unije koje je predvodila Genoveva Ruiz Calavera, ravnateljica za Zapadni Balkan pri Općoj upravi Europske komisije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju. Tema razgovora, kojima je bio nazočan i voditelj Delegacije EU u BiH i posebni predstavnik EU veleposlanik Lars-Gunnar Wigemark, bio je europski put Bosne i Hercegovine, s posebnim naglaskom na odjeke održanog sastanka na vrhu u Trstu i nužnost potpisivanja Ugovora o transportnoj zajednici, zatim nastavak provedbe Reformske agende i usvajanje Zakona o trošarinama, te potrebi da se na tragu europske pravne stečevine strukturiranim dijalogom unaprijedi pravosuđe na razini Bosne i Hercegovine. Zajednički je izražena opredijeljenost za ulaganje dodatnih napora kako bi se ubrzalo realiziranje ovih bitnih zadataka.

Radionica o približavanju domaćeg zakonodavstva pravnoj stečevini EU u okviru Twinning light projekta

U Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine 4. srpnja održana je Radionica o približavanju domaćeg zakonodavstva pravnoj stečevini EU, kojoj su bili nazočni službenici Parlamenta Federacije BiH i Ureda

za zakonodavstvo i usklađenost s propisima EU Vlade Federacije BiH. Predavači na radionici bili su dr. Zsófia Czoma, pravna savjetnica u Ravnateljstvu za međunarodne odnose Parlamenta Mađarske, i dr. Péter Dévényi, savjetnik u Odjelu za pravo EU Ministarstva pravde Mađarske, koji su

govorili o izazovima i praksama usklađivanja pravnih akata s pravnom stečevinom EU stavljajući poseban naglasak na iskustvo Mađarske u ovim procesima. Kako bi administrativnom osoblju približili kriterije i metode usklađivanja domaćeg zakonodavstva s pravnim propisima EU, za radni materijal korišten je *Nacrt zakona o liječenju neplodnosti biomedicinski potpomognutom oplodnjom*, koji je imao oznaku usklađenosti s propisima EU. Na konkretnom primjeru prikazana je procedura usklađivanja, ali i postojeći nedostaci te načini njihovog budućeg prevladavanja.

“Čvrsto sam uvjeren, da će informacije, iskustva i iznad svega znanje koje državni službenici i namještenici budu stekli tijekom današnje i budućih sličnih edukacija biti od neprocjenjivog značaja i važnosti za nadolazeće pripreme i rad unutarnjih organizacijskih jedinica i radnih tijela Parlamenta Federacije BiH u kontekstu ispunjenja obveza i uvjeta vezanih za proces europskih integracija”, zaključio je u svome obraćanju nazočnima Izmir Hadžiavić, tajnik Doma naroda Parlamenta Federacije BiH.

Lars-Gunnar Wigemark u posjetu Parlamentu FBiH

Voditelj Delegacije EU u BiH i posebni predstavnik EU u BiH, veleposlanik Lars-Gunnar Wigemark, sastao se 6. srpnja s predsjedateljicom Doma naroda Parlamenta FBiH Lidijom Bradarom i 12. srpnja s predsjedateljem Zastupničkog doma Parlamenta FBiH Edinom Mušićem.

Na odvojenim sastancima razgovarano je o aktualnoj političkoj situaciji u BiH, kao i o radu domova federalnog parlamenta.

Predsjedateljica Doma naroda Lidija Bradara upoznala je veleposlanika Wigemarka o dosad usvojenim zakonima, kao i budućim planovima, odnosno okvirnim rasporedom sjednica za iduće razdoblje.

Predsjedatelj Zastupničkog doma Edin Mušić izrazio je zadovoljstvo iskazanom spremnošću Europske unije i Europske komisije da s institucijama Bosne i Hercegovine aktivno rade na procesu reformi i europskih integracija. Predsjedatelj Mušić i veleposlanik Wigemark načelno su dogovorili zajedničku pripremu i održavanje tematske sjednice o europskim integracijama i putu BiH k Europskoj uniji, koja bi u idućem razdoblju trebala biti održana u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH. Mušić i Wigemark zaključili su da institucije na svim razinama vlasti u BiH trebaju nastaviti nesmetano i predano raditi na provođenju reformi iz Reformske agende, kojima će se poboljšati život građana i osigurati napredak BiH u procesu pridruživanja Europskoj uniji.

Predstavljeno Izvješće o kapacitetima i potrebama kantonalnih skupština u procesu europskih integracija

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH je 14. studenog bio domaćin sastanku, organiziranom u sklopu *Twinning light* projekta “Podrška administrativnim strukturama za poslove integriranja u EU parlamenata u Bosni i Hercegovini”, na kojem je rukovodstvo ovoga doma zajedno s čelnicima kantonalnih skupština, predstavnicima Delegacije EU u BiH i Parlamenta Mađarske razmatralo i usvojilo Izvješće o procjeni kapaciteta i potreba kantonalnih skupština u procesu integriranja u EU. “Nadam se kako ćemo uskoro dobiti kandidacijski status i započeti pregovore o članstvu u EU. U tom kontekstu, uloga kantona je veoma važna i ovo je prilika za procjenu ne samo kapaciteta već i izazova koji nam stoje na europskom putu kako bismo na njih mogli što kvalitetnije odgovoriti”, istaknula je Lidija Bradara, predsjedateljica Doma naroda Parlamenta Federacije BiH. Sastanak su ocijenili veoma korisnim i Jan Snidauf, voditelj političkog i ekonomskog odjela Delegacije EU, kao i predstavnici kantonalnih skupština u Federaciji BiH.

U Narodnoj skupštini Republike Srpske upriličena ceremonija otvaranja Twinning light projekta

U Narodnoj skupštini Republike Srpske 23. svibnja upriličena je ceremonija otvaranja *Twinning light* projekta pod nazivom "Podrška administrativnim strukturama za poslove integriranja u Europsku uniju parlamenata u Bosni i Hercegovini".

Ceremoniji, koju je uvodnim obraćanjem otvorio predsjednik Narodne skupštine Nedeljko Čubrilović, bili su nazočni Christian Danielsson, glavni ravnatelj Ravnateljstva za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju Europske komisije, Lars-Gunnar Wigemark, voditelj Delegacije EU u BiH i posebni predstavnik EU u BiH, Zoltan Horvath, voditelj projekta, Marko K. Ačić, glavni tajnik Narodne skupštine, Branislav Borenović, predsjednik Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju Narodne skupštine, te predstavnici Parlamentarne skupštine BiH, Parlamenta Federacije BiH i Brčko Distrikta BiH.

Susret Čubrilovića i Borenovića s Dan Predom

Predsjednik Narodne skupštine Republike Srpske Nedeljko Čubrilović i predsjednik Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju Branislav Borenović su, u lipnju u Banjoj Luci, u odvojenim susretima razgovarali s posebnim izvištiteljem Europskog parlamenta za BiH Cristianom Danom Predom o ubrzanja procesa europskih integracija.

Dan Preda je u razgovoru naglasio da sve razine vlasti u BiH trebaju dati svoje odgovore na pitanja iz Upitnika EK.

Predsjednik Čubrilović istaknuo je da je Narodna skupština nedvojbeno opredijeljena za europske integracije i ispunjavanje uvjeta predviđenih Reformskom agendom.

Predsjednik Odbora Branislav Borenović upoznao je Dan Predu s ulogom Odbora u procesu usklađivanja domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU.

Seminar i radionica

U Narodnoj skupštini Republike Srpske je 20. i 21. lipnja održan seminar o temi: "Podrška jačanju aktivnosti koje se odnose na informacije u vezi s EU" u sklopu *Twinning light* projekta. Cilj seminara bio je osposobiti i usavršavati parlamentarne službe i jačati kapacitete parlamenata u vezi s ispunjavanjem europskih zadataka i obveza. Također, 9. listopada je u Narodnoj skupštini održana radionica o postupku harmoniziranja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU. Cilj radionice bio je unaprijediti rad na usklađivanju domaćeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU na konkretnim primjerima i praktičnim vježbama na radnom mjestu.

Predsjednik Čubrilović naglasio je da je Narodna skupština Republike Srpske jednoglasno prihvatila izjavu o ispunjavanju Agende na putu integriranja u EU.

"Naše političko opredjeljenje jest postati punopravna članica Europske unije. To ovisi i o našoj sposobnosti da prihvatimo europske standarde, ali također ovisi i o samoj Europskoj uniji koja treba odlučiti kada će prihvatiti u članstvo i preostale zemlje Balkana", rekao je Čubrilović.

Okrugli stolovi Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju Narodne skupštine Republike Srpske

Odbor za europske integracije i regionalnu suradnju, u suradnji s Misijom OEBSS-a u BiH, organizirao je u svibnju u Prijedoru i u rujnu u Loparama okrugli stol pod nazivom: "Dijalog Odbora za europske integracije i regionalnu suradnju i mladih na putu k Europskoj uniji".

Skup u Prijedoru upriličen je u povodu obilježavanja 21. svibnja – Svjetskog dana kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj, a bili su nazočni predstavnici: Parlamenta Federacije BiH, grada Prijedora i susjednih općina, Foruma za sigurnost građana i Koalicije "Prva tolerancija" iz Prijedora i udruge "Most ljubavi" iz Sanskog Mosta.

Predsjednik Odbora Branislav Borenović pozvao je pred-

stavnike nevladinog sektora da se aktivnije uključe u borbu protiv govora mržnje i diskriminacije te da u tom procesu što tješnje surađuju s predstavnicima vlasti na svim razinama.

Skup u Loparama organiziran je u povodu obilježavanja 15. rujna – Međunarodnog dana demokracije, a bili su nazočni predstavnici: Parlamenta Federacije BiH, grada Bijeljine i susjednih općina te predstavnici nevladinih organizacija iz Bijeljine, Lopara, Ugljevika i Teočaka.

Istaknuto je potrebnim raditi na podizanju svijesti o važnosti borbe protiv govora mržnje. U tom kontekstu, posebno važnu ulogu imaju obrazovne institucije i mediji, koji trebaju afirmirati pozitivne primjere borbe protiv govora mržnje

Skupština BDBiH i nadležno povjerenstvo intenzivirali aktivnosti vezane uz europske integracije

Nakon što su u veljači ove godine razmatrali Informaciju o Izvješću za BiH za 2016. godinu, posvećenu europskim integracijama, i Informaciju u vezi s ispunjavanjem mjera iz Akcijskog plana iz Reformske agende za razdoblje 2015. - 2018. godine, zastupnici iz novog saziva Skupštine Brčko Distrikta BiH, uspostavljenog polovicom prosinca prošle godine, bili su nazočni prezentaciji o europskim integracijama koja je održana u ožujku.

Prezentaciju je organiziralo Povjerenstvo za europske integracije Skupštine Brčko Distrikta BiH uz podršku Ureda za Europsku uniju u Brčko Distriktu BiH i Misije OESS-a u BiH. Osim detaljnijeg upoznavanja s ulogom Brčko Distrikta u procesu europskih integracija, ovome događaju bili su nazočni i članovi Vlade Brčko Distrikta BiH, a imao je za cilj unaprijediti suradnju izvršne i zakonodavne vlasti u ovome području. Odjel za europske integracije i međunarodnu suradnju Vlade Brčko Distrikta upoznao je zastupnike i članove Vlade o tehničkim i pravnim aspektima procesa europskih integracija, međuinstitucionalnoj suradnji na razini Distrikta te o suradnji s ostalim razinama vlasti u BiH u postizanju standarda EU. Prezentacijom su bili obuhvaćeni Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, provođenje mehanizma

koordinacije i Reformska agenda.

Stručna služba Skupštine predstavila je Akcijski plan za unaprijeđenje uloge Skupštine Brčko Distrikta BiH u procesu europskih integracija, koji je usvojen u siječnju 2016. godine i koji sadrži 276 preporuka na političkoj i administrativnoj razini.

U Skupštini Brčko Distrikta BiH održan Dan otvorenih vrata o europskim integracijama

Povjerenstvo za europske integracije Skupštine Brčko Distrikta BiH organiziralo je u listopadu Dan otvorenih vrata za studente i predstavnike omladinskih organizacija. Ovaj događaj organiziran je s ciljem jačanja suradnje između Povjerenstva i mladih kao ciljne skupine posebne važnosti, promicanja uloge Brčko Distrikta BiH u procesu europskih integracija, unaprjeđivanja razumijevanja tog procesa, kao i upoznavanja s mogućnostima koje se pružaju studentima i mladima angažiranim u nevladinom sektoru.

Tridesetak studenata Ekonomskog fakulteta u Brčkom, Evropskog univerziteta, Internacionalnog univerziteta i Visoke škole Empirika, kao i predstavnici desetak omladinskih organizacija, upoznato je s nadležnostima i dosadašnjim radom Povjerenstva, dok je detaljan osvrt na ulogu Distrikta u procesu europskih integracija dao Odjel za europske integracije i međunarodnu suradnju Vlade Brčko Distrikta BiH.

Uroš Vojnović, predsjedatelj Povjerenstva za europske integracije, istaknuo je kako je ovaj događaj bio prilika za davanje mladima informacije o prednostima koje nude europske integracije i predstavljajući sudionicima rada Povjerenstva koje prati ispunjavanje svih prava i obveza Brčko Distrikta u ovom procesu.

“Realno, nikada nismo zadovoljni, ali mislim da smo napravili iskorake za bolje izvršavanje preuzetih obveza”, rekao je Vojnović. Istaknuo je da je put europskih integracija određen političkom voljom i mogućnostima operativnog djelovanja, ali vjeruje da će Brčko Distrikt iskoristiti prednosti koje ima i ispuniti svoje obveze. Studentima i omladinskim organizacijama predstavljen je i rad EU info centra u Brčkom, s posebnim naglaskom na program razmjene studenata (ERASMUS). Studenti su ukazali na potrebu većeg angažiranja institucija na upoznavanju s obvezama i mogućnostima vezanim uz europske integracije, a istu su poruku poslali i predstavnici nevladinog sektora.

“Smatram da mladi veoma malo znaju o šansama koje nam pruža Europska unija, a ovo je jedan od načina na koji EU i partnerske organizacije i institucije u BiH pokušavaju riješiti to pitanje”, rekao je Damir Radenković iz Omladinskog centra “Vermont”, ističući da ova nevladina organizacija već dugo radi na tim pitanjima i da je u sklopu četiri projekta koristila sredstva europskih fondova. Dan otvorenih vrata organiziran je uz potporu Ureda EUD-a/EUSR-a i Misije OESS-a u BiH.

Najava događaja u vezi s EU u idućem tromjesečju

11. prosinca 2017., Parlament Federacije BiH	10. sastanak Parlamentarnog foruma za europske integracije Bosne i Hercegovine
11. i 12. prosinca 2017., Jahorina, hotel <i>Termag</i>	Šesta konferencija tajnika radnih tijela parlamenata/skupština u BiH pod nazivom "Jačanje parlamentarnog angažiranja u integracijama putem snažnije koordinacije radnih tijela za europske integracije i uključivanjem građanskog društva u relevantne procese" Sudionici ove konferencije bit će: tajnici/glavni tajnici parlamenata u BiH te tajnici radnih tijela za europske integracije, kao i predstavnici odjela za europske integracije i zakonodavno-pravnog odjela, a u skladu s težištem projekta usmjerenom na reforme i integracije. Organizator ove konferencije je Odsjek za demokratsko upravljanje Misije OEES-a u BiH.
12. prosinca 2017., Bruxelles	Sjednica Vijeća za opće poslove EU Dnevni red može se pronaći na: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/gac/2017/12/12/
15. prosinca 2017., Parlamentarna skupština BiH	U nazočnosti rukovodstava parlamenata u BiH i zamjenice predsjednika Parlamenta Mađarske, te predstavnika Delegacije EU u BiH, bit će održana ceremonija u povodu završetka <i>twinning light</i> projekta "Podrška administrativnim strukturama za poslove europskih integracija parlamenata u BiH".

Leksikon termina EU

AVIS	<p><i>Avis</i> (mišljenje o zahtjevu za članstvo) je dokument u kojem Europska komisija, na zahtjev Vijeća EU, daje ocjenu sposobnosti i pripremljenosti države podnositeljice zahtjeva za ispunjavanje kriterija za članstvo u Europskoj uniji (kriteriji iz Kopenhagena 1993. i kriterij iz Madrida 1995.). Europska komisija izrađuje <i>avis</i> na osnovi odgovora države podnositeljice zahtjeva na Upitnik Europske komisije. <i>Avis</i> uključuje: prikaz odnosa države podnositeljice zahtjeva i Europske unije, posebno ugovornih; analizu stanja u vezi s ispunjavanjem političkog kriterija i ocjenu stanja i mogućnosti ispunjavanja ekonomskog kriterija; analize sposobnosti prihvatanja obveza koje proizlaze iz članstva (prihvatanje <i>acquisa</i>); opću ocjenu stanja te mogućnosti ispunjavanja kriterija za članstvo i s tim povezanu preporuku o otvaranju pregovora o članstvu u Europskoj uniji. Ako je <i>avis</i> pozitivan, Europsko vijeće donosi političku odluku o prihvatanju zahtjeva za članstvo i o davanju kandidacijskog statusa državi podnositeljici zahtjeva. Europsko vijeće saziva bilateralnu međunarodnu konferenciju između Europske unije i države podnositeljice zahtjeva te na taj način zemlja službeno dobiva status kandidatkinje. Europska komisija, osim pozitivnog, također može dati negativno te mišljenje s rezervom.</p>
DELEGACIJA EU	<p>Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini jedna je od više od 130 postojećih izaslanstava diljem svijeta. Njezina uloga u Bosni i Hercegovini primarno je: predstavljanje, pojašnjavanje i provođenje politike EU; analiza i izvješćivanje o politikama i razvoju događaja u BiH te vođenje pregovora u skladu sa svojim mandatom. Ona djeluje pod glavnim rukovođenjem visokog predstavnika Unije za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku/potpredsjednika Komisije. Internetska stranica Delegacije EU je: http://europa.ba/</p>
IZVJEŠĆE O DRŽAVI	<p>Europska komisija redovito usvaja "paket proširenja" koji čini niz dokumenata kojima se pojašnjava njezina politika proširenja EU. Taj paket uključuje komunikaciju o proširenju, kojom se trasira put i procjenjuje stanje u državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za članstvo. Osim komunikacije, paket sadrži i izvješća o državi u kojima Komisija iznosi detaljnu procjenu stanja i napretka koji je određena država kandidatkinja i potencijalna kandidatkinja za članstvo postigla u ispunjavanju uvjeta i ciljeva što ih je postavila EU te sažetak operativnih mjera koje treba preduzeti na temelju utvrđenih planova djelovanja. Izvješće je obično strukturirano prema kriterijima iz Kopenhagena (1993.), a posebna se pozornost posvećuje napretku zemlje u usklađivanju domaćeg zakonodavstva s <i>acquisem</i>. Napredak zemlje mjeri se na osnovi donesenih odluka, usvojenih zakona i provedenih mjera. Izvješće o državi temelji se na dostavljenim podacima dotične zemlje kandidatkinje - potencijalne kandidatkinje, država članica EU, izvješća Europskog parlamenta, te podataka koje dostavljaju međunarodne i nevladine organizacije. Europska komisija dostavlja izvješće o državi Vijeću EU i Europskom parlamentu te zemlji na koju se izvješće odnosi. Posljednje Izvješće o Bosni i Hercegovini objavljeno je 9. 11. 2016., a sljedeće se očekuje u proljeće 2018. godine. Dodatne informacije na: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/package_en</p>
MJERILA NAPRETKA (BENCHMARKS)	<p>Mjerila napretka (<i>benchmarks</i>) su instrument koji je uveden kao rezultat iskustava stečenih u petom valu proširenja (2004. godine). Njihova svrha je unaprijediti kvalitetu pregovora tako što će se državama kandidatkinjama za članstvo dati poticaj za poduzimanje potrebnih reformi u ranoj fazi. Mjerila napretka su mjerljiva i povezana s ključnim elementima danog poglavlja pravne stečevine, tj. podrazumijevaju minimalne preduvjete za otvaranje, odnosno zatvaranje pregovora o pojedinom poglavlju. Općenito, mjerila za otvaranje odnose se na ključne pripreme korake za buduće usklađivanje (kao što su strategije ili akcijski planovi) i ispunjavanje ugovornih obveza koje odražavaju zahtjeve pravne stečevine. Mjerila za zatvaranje prvenstveno se odnose na zakonodavne mjere, upravna i sudbena tijela te evidenciju o provedbi pravne stečevine. Kad su u pitanju poglavlja iz ekonomskog područja, ona također uključuju i kriterij o postojanju funkcionalne tržišne ekonomije. Ukoliko država kandidatkinja za članstvo više ne ispunjava mjerila napretka za otvaranje određenog poglavlja o kojem se vode pregovori, Komisija može predložiti privremenu obustavu pregovora o tom poglavlju. Ukoliko država kandidatkinja za članstvo više ne ispunjava mjerila napretka za zatvaranje u nekom poglavlju koje je bilo uvjetno zatvoreno, Komisija može predložiti državama članicama ponovno otvaranje pregovora o pristupanju o danom poglavlju (na osnovi takozvanog načela 'ništa nije dogovoreno dok se sve ne dogovori').</p>
PROGRAM INTEGRIRANJA	<p>Program integriranja je dokument koji usvajaju vlade država – potencijalnih kandidatkinja i kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji – kao izraz spremnosti zemlje da ispuni obveze i odgovori na izazove integriranja u EU. Riječ je o sveobuhvatnom dokumentu kojim se određuju i detaljno razrađuju ciljevi i zadaća u približavanju Europskoj uniji. Njime se utvrđuje plan ispunjavanja kriterija za članstvo (kriteriji iz Kopenhagena 1993. i Kriterij iz Madrida 1995.) i plan usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije. Programom se detaljno razrađuju politike, reforme i mjere za njihovo provođenje, a može sadržavati i projekciju proračuna za provođenje programa. Uobičajeno je da objedini do tada postojeće dokumente, tj. akcijske planove za ispunjavanje prioriteta Europskog partnerstva, provođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te planove za usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Provođenje programa nadzire se na godišnjoj razini te ga je moguće i revidirati.</p>
TWINNING	<p><i>Twinning</i> je instrument pretprijetne pomoći Europske unije uspostavljen 1998. godine s ciljem pružanja pomoći državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u izgradnji institucija. Cilj mu je unaprijediti i modernizirati institucije, prije svega administraciju, u zemlji korisnici projekta edukacijom, ponovnim organiziranjem odnosno usklađivanjem zakonskih propisa s normama i standardima Europske unije, te njezinog provođenja. <i>Twinning</i> podrazumijeva angažman stručnjaka država članica u određenom razdoblju u administracijama zemalja korisnica. Uz <i>twinning</i> (dugoročni – najkraće 12 mjeseci) 2001. godine uveden je i <i>twinning light</i> (srednjoročni – šest mjeseci) instrument tehničke pomoći. Više informacija na internetskoj stranici: http://ec.europa.eu/enlargement/tenders/twinning/index_en.htm</p>

